

Vejledningen, der skaber forandring i praksis

Maria Ulrik Pedersen

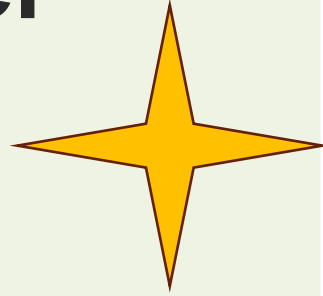
Pædagogiske konsulent i CFU, Absalon
indenfor skoleudvikling, inkluderende læringsmiljøer og
elever i læse- og skrivevanskeligheder

Hvordan kan vi gennem vores læsevejlederpraksis være med til at skabe positive forandringer i vores kollegers didaktiske valg til gavn for elevernes læring?

Med udgangspunkt i præcis det spørgsmål præsenteres konkrete vejlednings(**be-**)**greb**, der skaber rum for fælles refleksion og konkrete handlinger i praksis.

Nøglebegreber

Legalitet

Legitimitet

Grundkontrakt

Rammekontrakt

Proceskontrakt

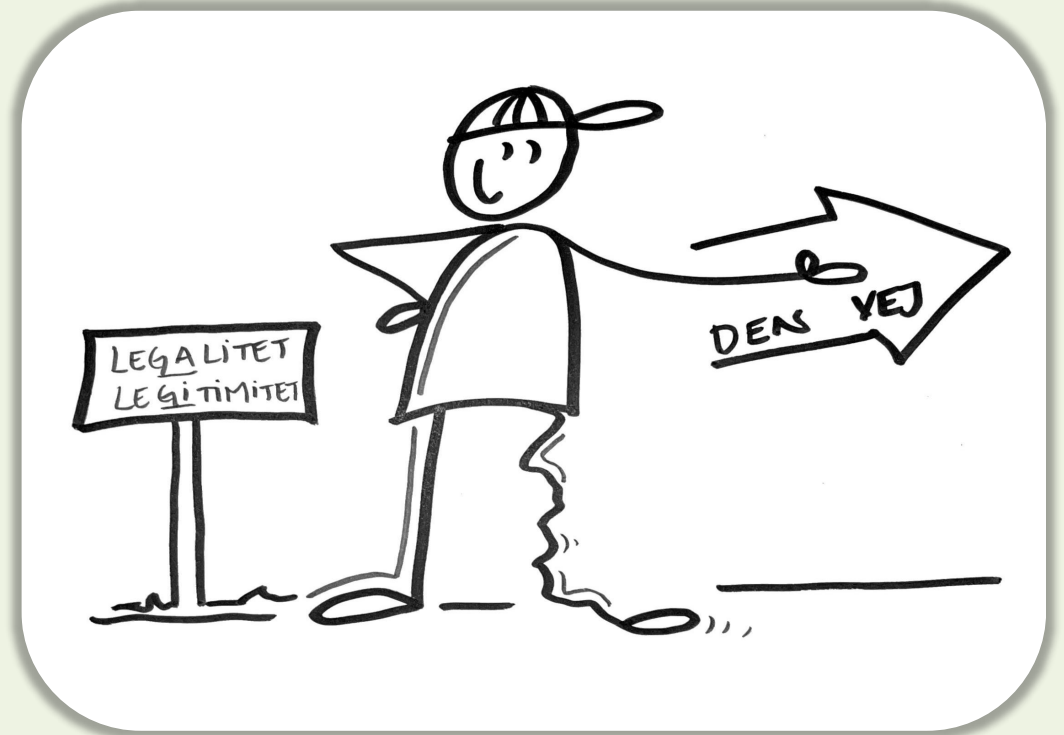
Konsensusudfordring

Ydmyg spørgen

Vejleder

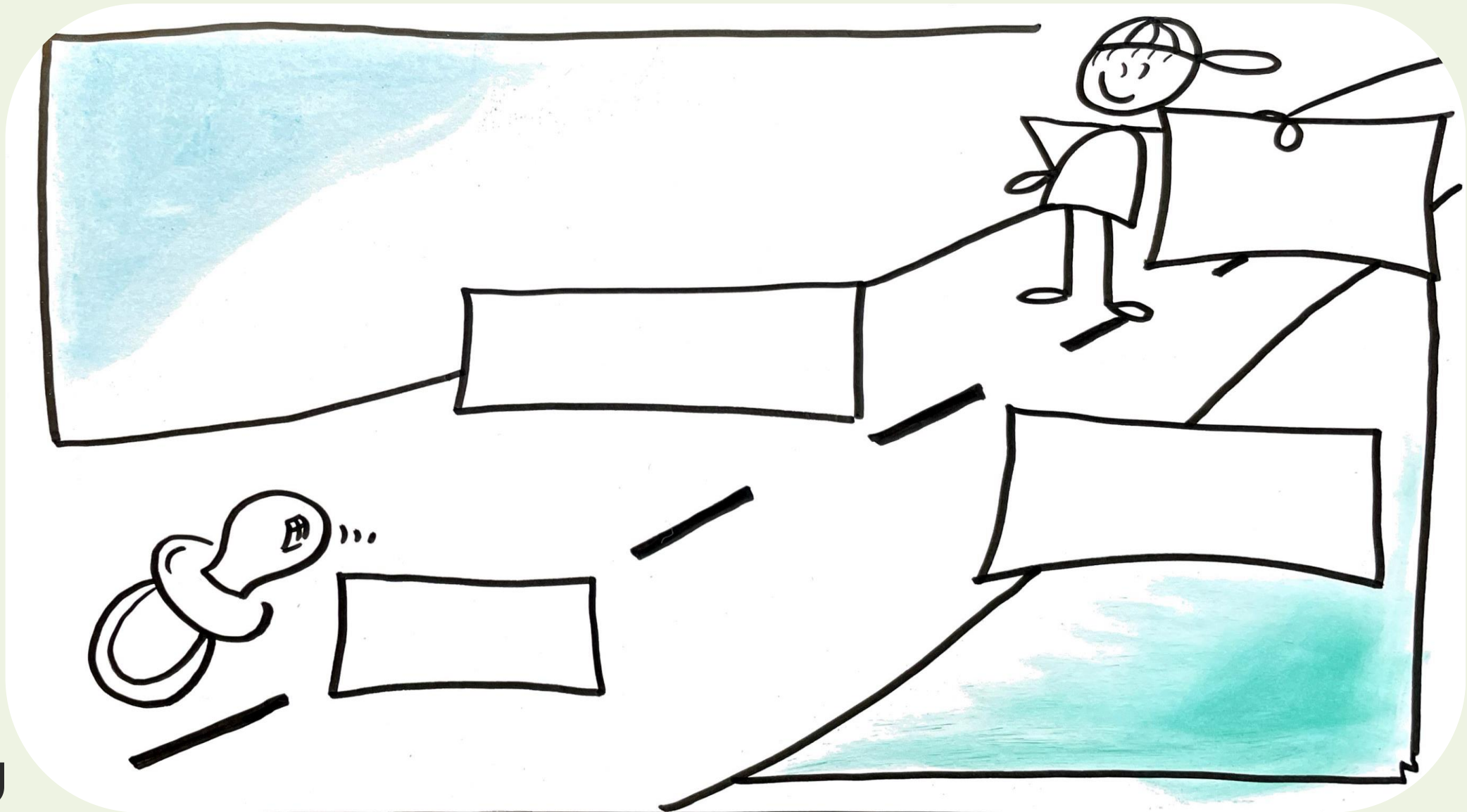
lede udviklingen på **vej**
gennem det
professionelle
samarbejde.

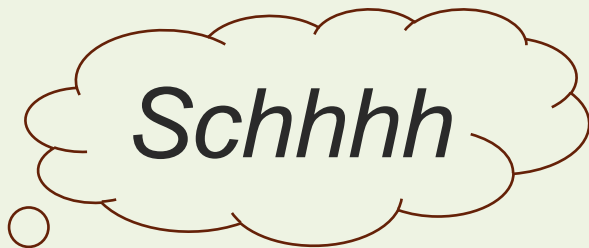
Hvorfor er I blevet en af dem, der har den?

Fra vugge til vejleder på 3 min.

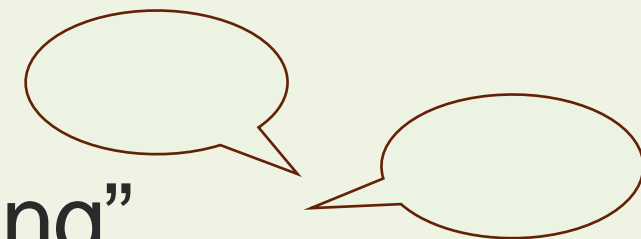

Din vej fra vugge til vejleder (- eller...)

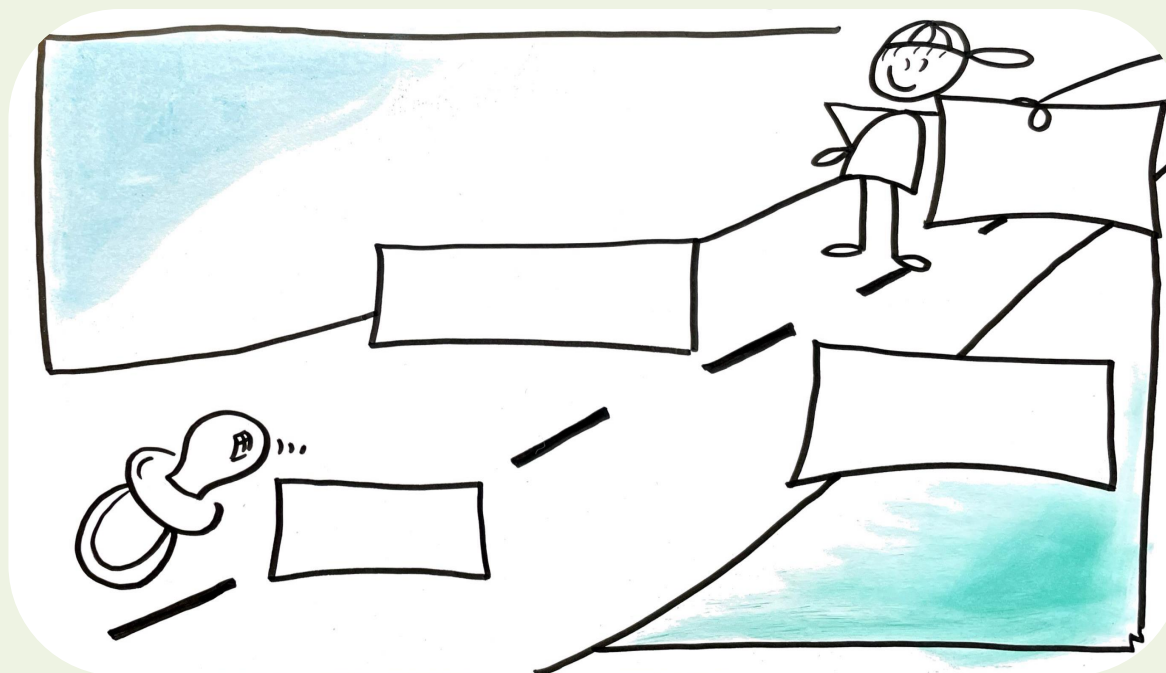

Hvordan og hvorfor blev jeg vejleder?

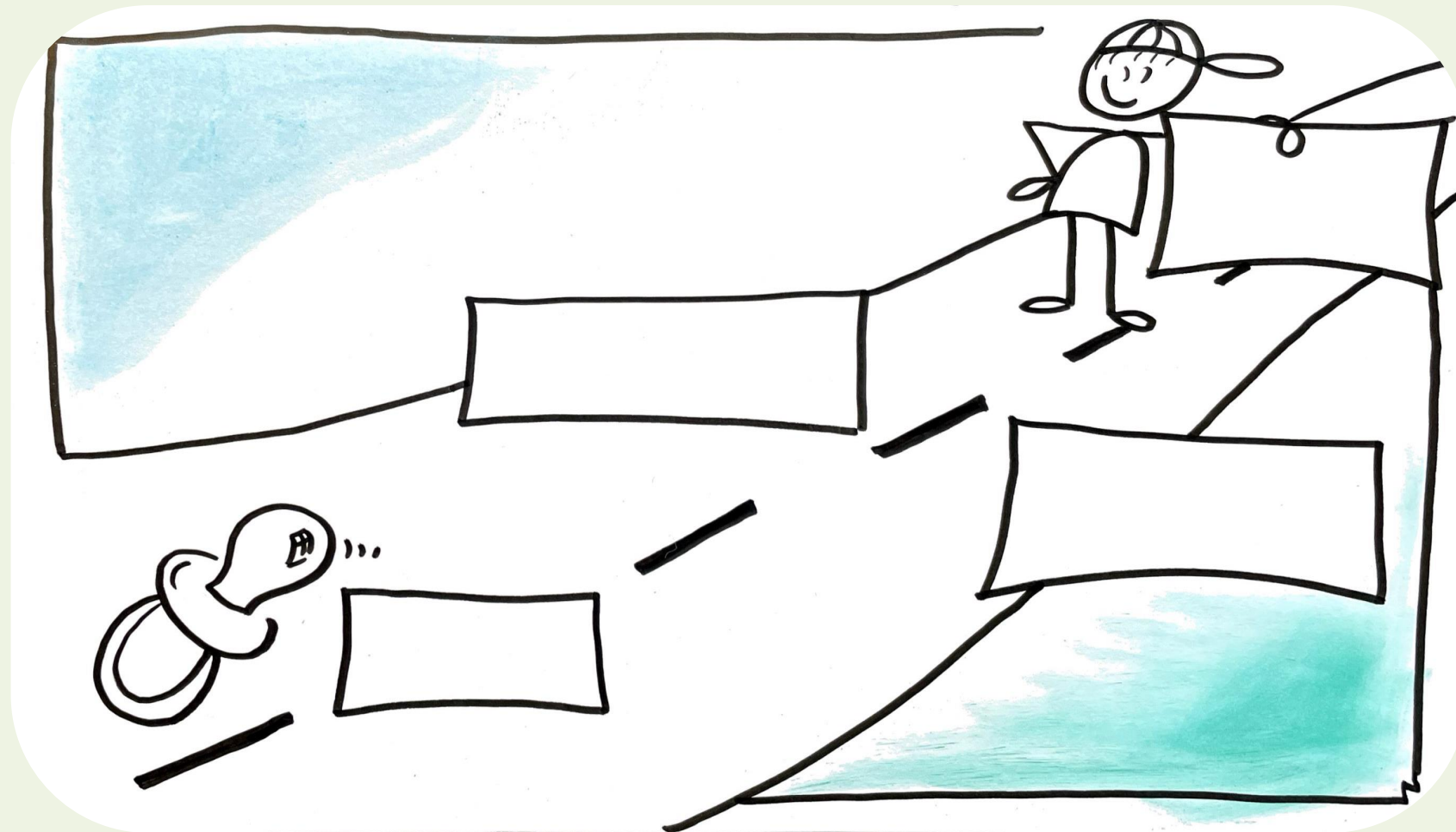
Tænk og noter 2 min

Del med din sidemakker - 1 min. til hver "pliiing"

Hvorfor denne øvelse?

LEGITIMITET

Det er kollegaerne, vi udvikler praksis med!

Legitimitet - Jeg vil, kan og tør!

Der er en grund til, at vi er vejledere.

Noget der kommer indefra og udefra og bliver skabt gennem **relationer, viden** og de **valg**, vi træffer.

Legalitet - et mandat man får, det er besluttet!

LEGALITET

Vejledningen, der skaber
forandring i praksis

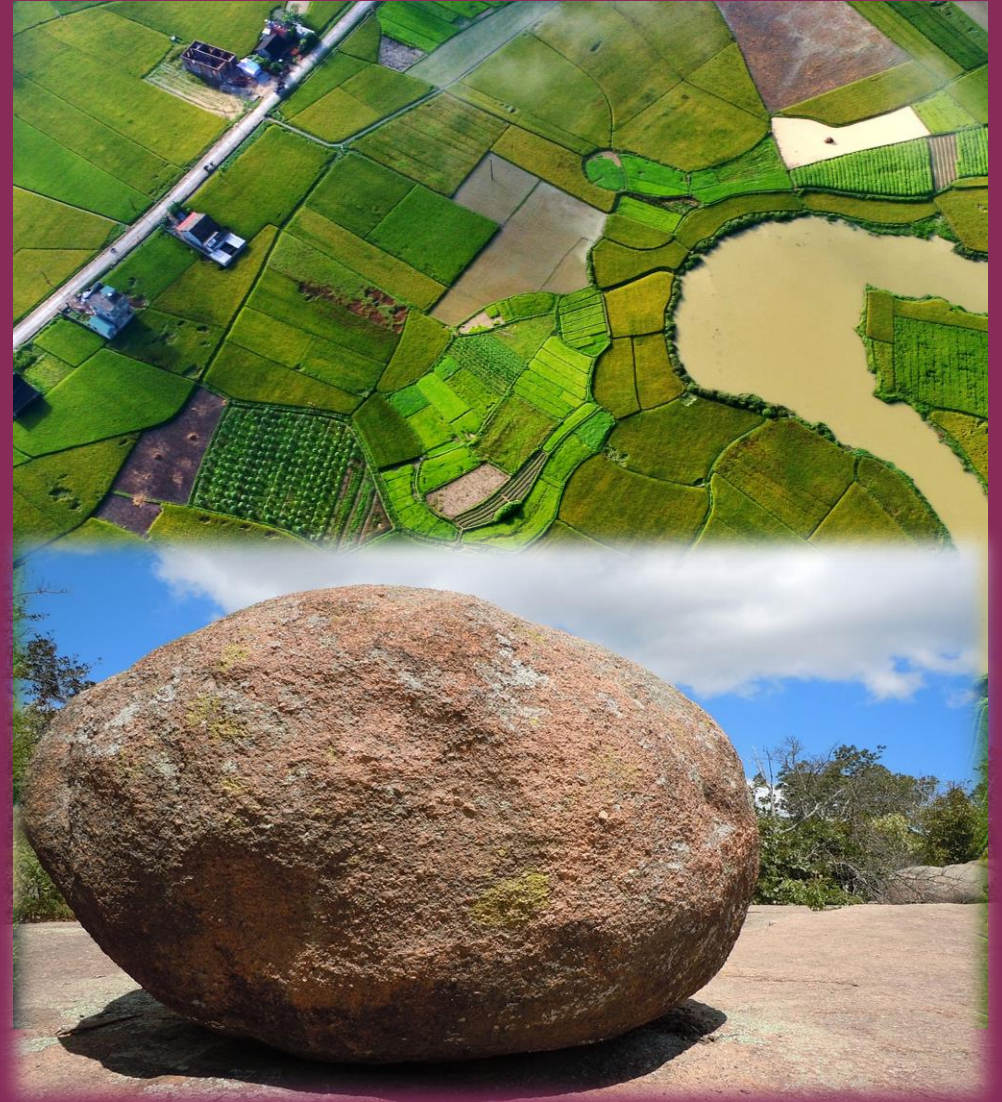

cfu

Grundkontrakten

Et MUST have!

- systematisk,
professionelt
udviklende
samarbejde

Grundkontrakt – at skabe transparens og legalitet

- **Hvad** er vores fokusområde (-r) hvad vil vi udvikle på skolen?
- **Hvorfor?**
- **Hvordan *gør*** vi vejledning?

Hvad?

Faglig indsats på Østerbroskolen (grundkontrakt)

At kunne et fag – er at kunne fagets sprog

Sproglig udvikling bliver den fælles faglige indsats på Østerbroskolen fra skoleåret 2021 – 22, fordi vi har 60 % tosprogede elever - og det kræver en skærpet opmærksomhed på den sproglige dimension i **alle fag**.

Intentionen er at opnå et fælles vidensgrundlag og en fælles didaktisk bevidsthed, der omsættes til konkrete forløb i praksis. |

Vi vil gennem Sproglig udvikling sætte fokus på en undervisning, der skaber deltagelsesmuligheder for alle elever og inddrager elevernes sproglige ressourcer.

Hvordan?

- **I skoleåret 21/22:** Drøftelser og vidensopbygning vil primært foregå i PLC og på fagudvalgsmøder, hvor vejlederne vil lave oplæg målrettet fagene.
Derudover vil DSA-vejledere og læsevejledere lave vejledningsforløb på udvalgte årgange, se desuden vejledernes årsplan. Vejlederne har ansvaret for at indkalde til møder, der afklarer hvordan vejledningen skal forløbe. Ramme- og proceskontrakten bliver brugt i samarbejdet om undervisningen.
- **I skoleåret 22/23** vil Sproglig udvikling være et fokusområde for alle lærere i undervisningen i samarbejde med vejledere, læringsmakkere og i teamet. Derudover vil der løbende være oplæg og vidensdeling.

Målet er:

Hvorf

Indikatorer – hvordan kan vi se og høre det i undervisningen?

At der struktureres undervisning med udgangspunkt i elevernes hverdagsprog, hvor der derfra “bygges bro” til et fagsprog.

At der struktureres undervisning, hvor alle elever læser, skriver-, lytter- og **taler** i alle fag (alle lektioner).

At der eksplicit undervises i fagets sprog og tekster/
fremstillingsformer.

Det (de) årlige planlægningsmøde (-r) med vejledere og ledelse

April - maj

DATA/VIDEN

Udvælg de vigtigste indsatser og placer dem

1. periode

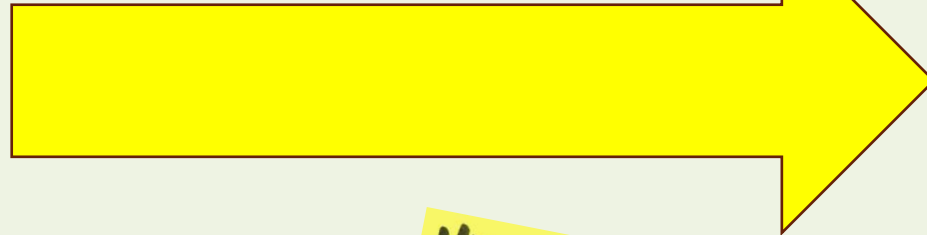
Hvem

-
-

HVAD:
HVORFOR:

HVAD:
HVORFOR:

2. periode

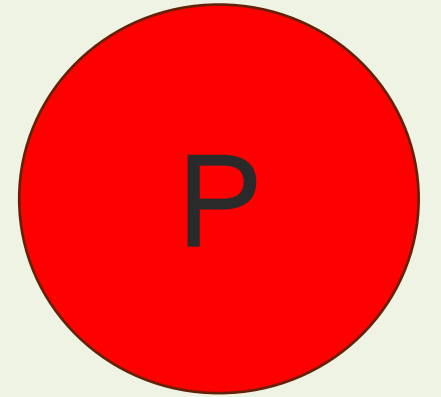

Hvem

-
-

HVAD:
HVORFOR:

HVAD:
HVORFOR:

Årshjulet - rammekontrakten, er en del af grundkontrakten

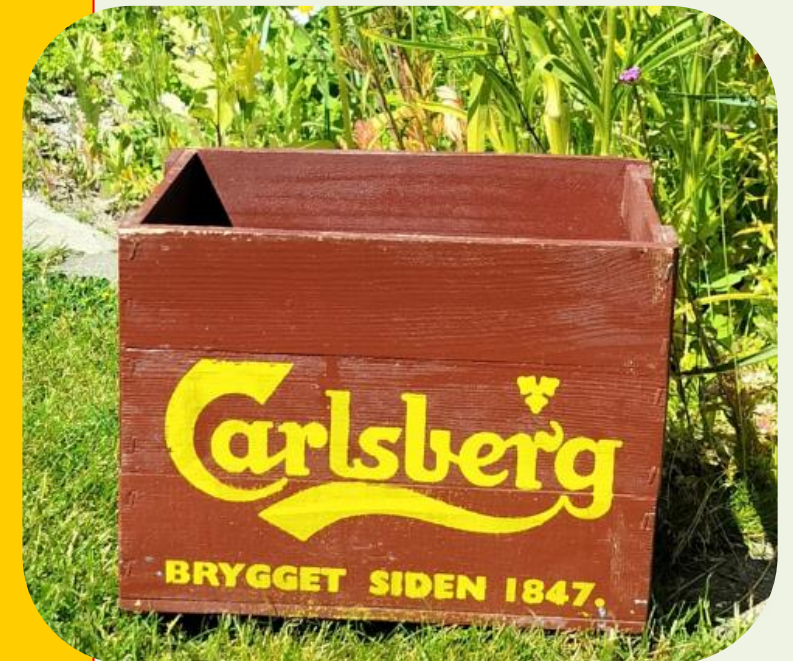
Årsplan skaber overblik for vejlederne og de øvrige medarbejdere

Årshjul 2021/22	DSA-Vejleder (Line)	Læsevejleder (Maria)
August	9. årgang Indsats aftales med udgangspunkt i vurderings-skemaerne.	0. årgang Læsning og skrivning (Læsning) Målet er: at udvikle elevernes fonologiske opmærksomhed. (Opdagende skrivning) Målet er at udvikle elevernes ordforråd og viden om verden gennem fælles oplæsning og skrivning.

**Grundkontrakt – at skabe transparens,
systematik og legalitet**

**KORT, PRÆCIS OG
REALISTISK VI VED; HVAD VI
VIL – OG VI KAN IKKE
ALTING PÅ EN GANG.**

**GENTAGES, GENTAGES,
GENTAGES.**

HVAD, HVORFOR og HVORDAN

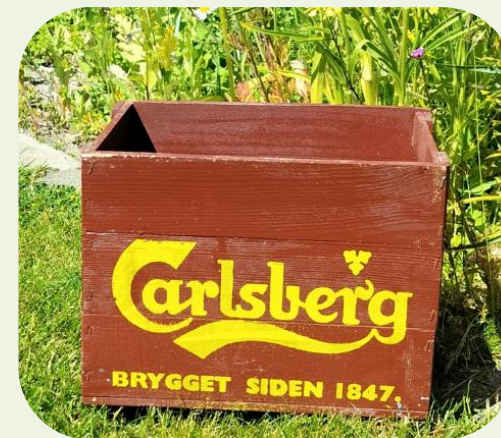

Legalitet

- **I skoleåret 21/22:** Vidensopbygning vil primært foregå i PLC og på fagudvalgsmøder. Lærerne vil lave oplæg målrettet fagene. Derudover vil DSA-vejledere og læsevejledere lave vejledningsforløb på udvalgte årgange, se desuden vejledernes plan. **Vejlederne har ansvaret for at indkalde til møder, der afklarer hvordan vejledningen skal forløbe. Ramme- og proceskontrakten bliver brugt i samarbejdet om undervisningen.**
- **I skoleåret 22/23** vil Sproglig udvikling være et fokusområde for alle lærere i undervisningen i samarbejde med vejledere, læringsmakkere og i teamet. Derudover vil der løbende være oplæg og vidensdeling.

Har I en **tydelig** grundkontrakt
på jeres skole?
Kender lærerne den?

Tal med din skuldermakker i 2 min.

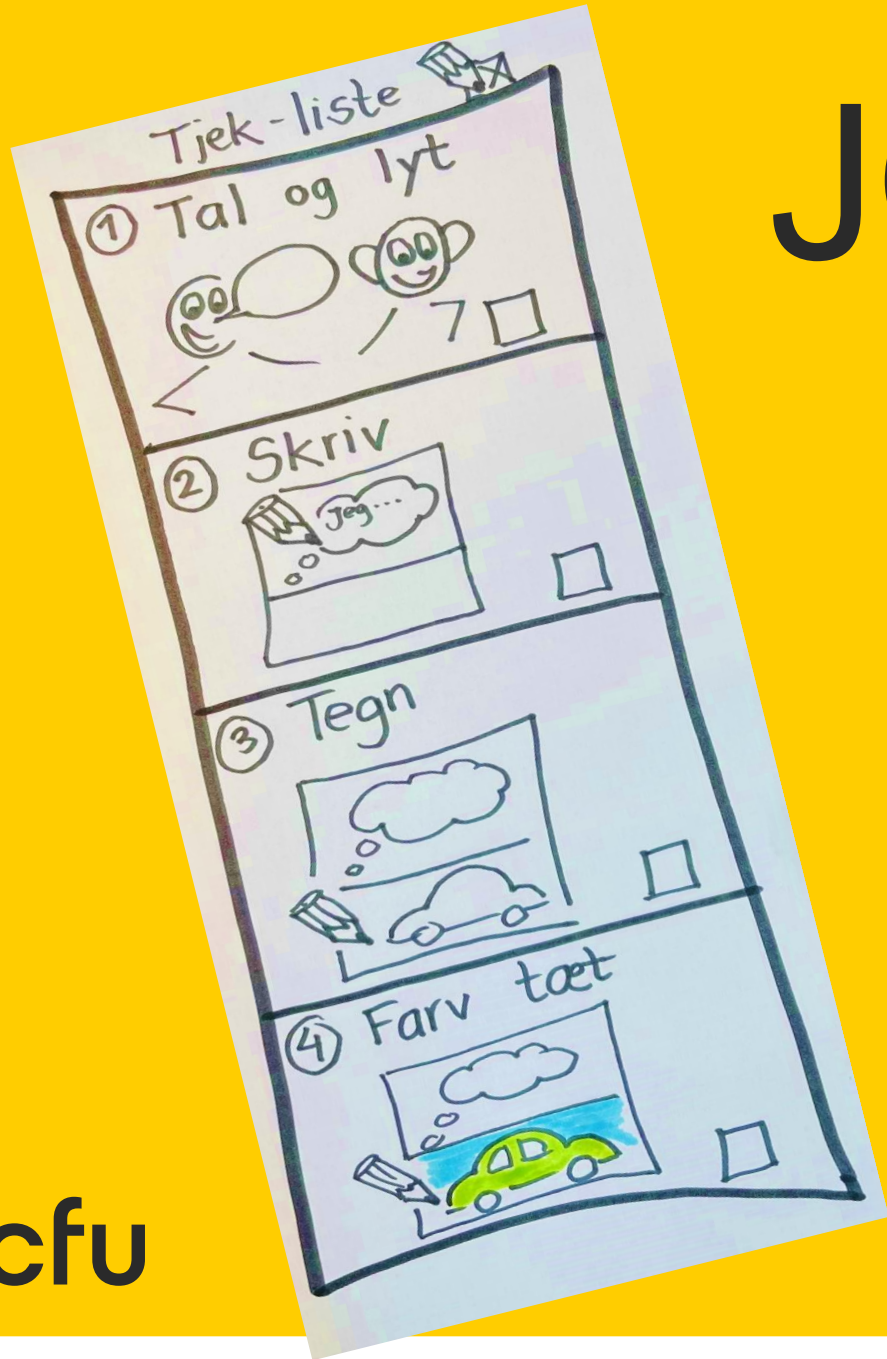
Grundkontrakten
- et **MUST** have!

Men kan vi ikke
udvikle praksis uden
en grundkontrakt?

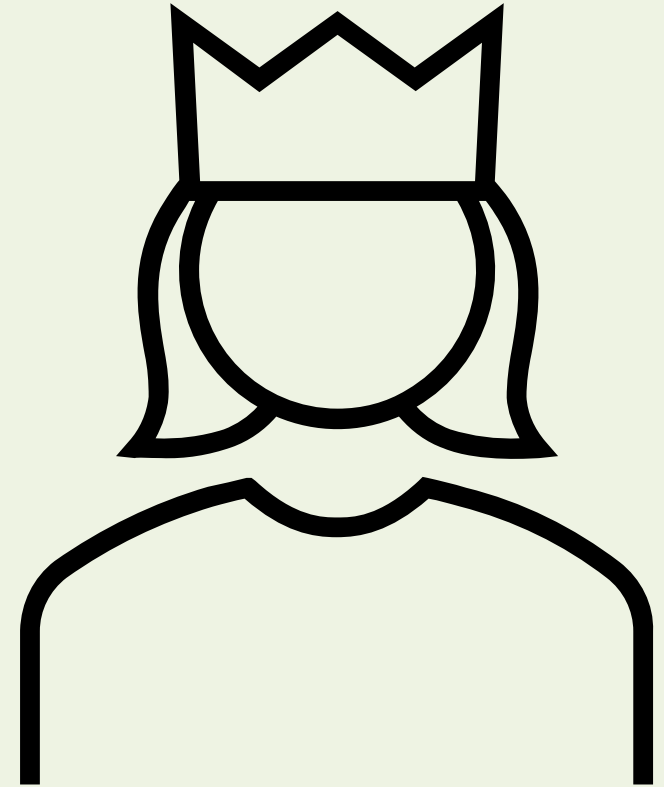
cfu

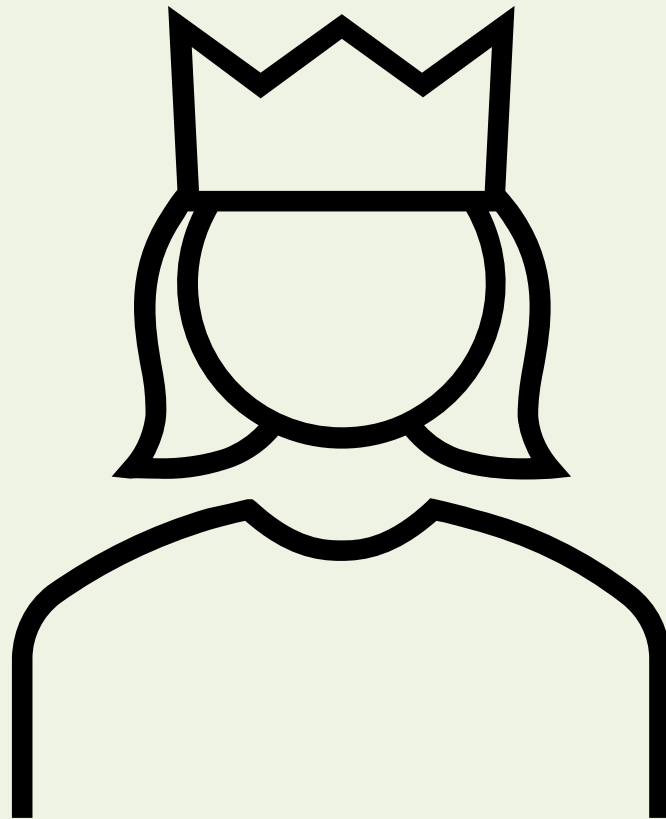
JO

cfu

En en-mands hær.
Hvad når Kirsten ikke
er der mere?

Grundkontrakt – at skabe transparens og legalitet

- **Hvad** er vores fokusområde (-r)
hvad vil vi udvikle på skolen?
- **Hvorfor?**
- ***Hvordan*** vil vi udvikle praksis?

Hvordan gør vi vejledning på vores skole?

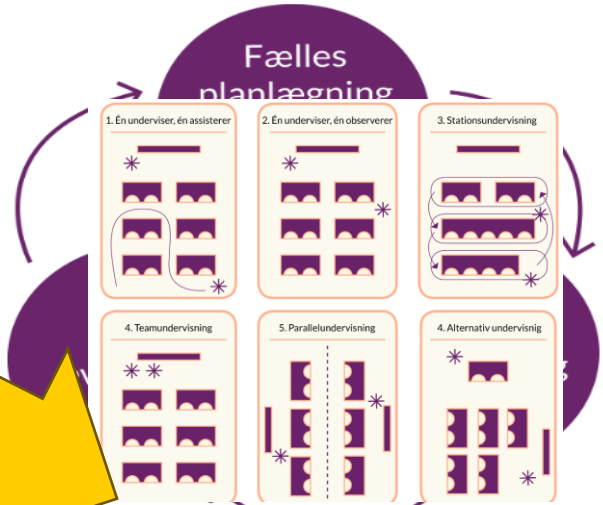
Vejledning i undervisningen

Observation

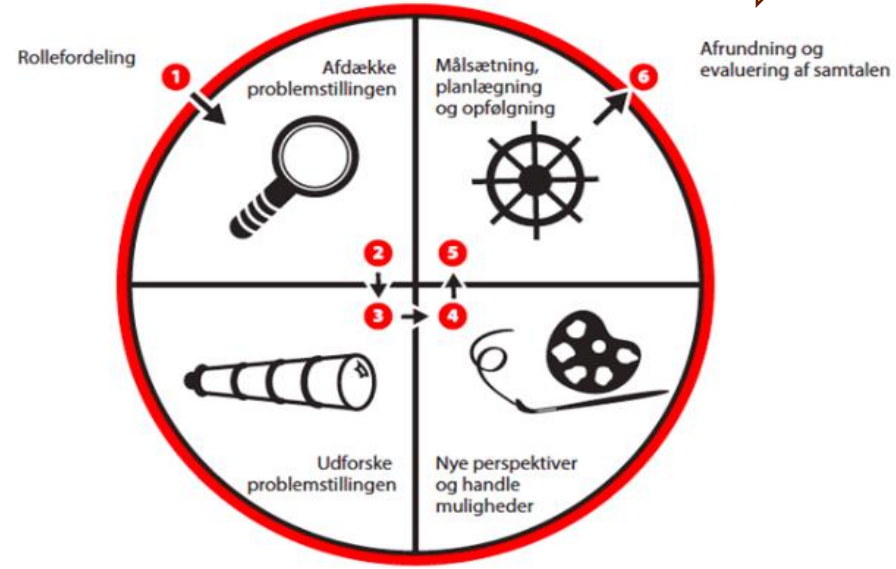
Facilitering af udviklingsforløb

Sparring/feedback på teammøder og klassekonferencer

Vejledning udenfor undervisningen

© Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Udviklet af Karl Tomm
Tegnet for PEJA Business Antropologi

Illustration udviklet af læringskonsulentkorpset i Børne- og Undervisningsministeriet

Rammekontrakt
Praktiske rammer
Hvad skal der ske
hvornår (tid)?

Proceskontrakt
Hvordan
samarbejder vi?

Grundkontrakt
Det formelle mandat
Hvad vil vi udvikle som
skole?
Hvorfor og hvordan?

Fokusområde:

S pecifikt (småt er godt!) <i>Hvad ønsker vi at udvikle?</i> <i>Hvad ønsker vi, at eleverne skal lære?</i>	
R egistrerbart <i>Hvad ønsker vi at se og høre i undervisningen?</i> <i>Hvilke datakilder vil vi anvende (observation, interview, elevprodukter, test, andet)?</i>	
E valuering af undervisning <i>Hvad er lykkedes?</i> <i>Hvad skal justeres?</i>	
E valuering af vejledning <i>Hvordan har vejledningen bidraget til udvikling af praksis?</i> <i>Hvad kan justeres fremadrettet?</i>	

K onkret
Ansvarsområder - Hvem gør hvad, hvordan og hvornår (informere på Aula, booke lokale, klargøre xx, indkalder til... etc.)?
Møder og kommunikation – Hvornår og hvordan planlægger, justerer og evaluerer vi?

Proceskontrakt
Hvordan samarbejder vi?

Skal de være skriftlige?

Grundkontrakt
Det formelle mandat
Hvad vil vi udvikle som skole?
Hvorfor og hvordan?

Rammekontrakt
Praktiske rammer
Hvad skal der ske
hvornår (tid)?

Nøglebegreber ✨

Legalitet ✨

Legitimitet ✨

Grundkontrakt ✨

Rammekontrakt ✨

Proceskontrakt ✨

Konsensusudfordring

Ydmyg spørgen

Kender I den type forældre?

REJS JER OP - HVIS I
KAN GENKENDE LIDT
AF DET.

NA

Desværre havde vi en rigtig ærgerlig oplevelse. Freyahs gren var helt ødelagt da hun kom hjem, og hun har ellers passet så godt på den, siger hun! Vi kan ikke forestille os andet end at nogle af de andre børn har taget og måske fægtet med den eller slået den mod noget hårdt. Intet af pynten har overlevet! Vi vil opfordre alle til at tage en snak derhjemme, så den skyldige melder sig og giver en ordentlig undskyldning til Freyah 😞

BESKED

BESKED

kepynt

epynt

in (Klasselærer 1.a)

sign har vi lavet nogle
egrene, som børnene i
hjem, så de kan stå og
ger 😊 vi har pustet æg,
lavet små fjer-ophæng
karton, som vi har hængt
en.

Kender I den type af samtaler, der kunne foregå ved en skole?

1: "Altså, børn i dag har *ingen* tålmodighed. De har skærmtid. De er vant til at få dopamin til hjernen."

2: "Ja, præcis! Jeg bad 8.B om at læse to sider i en bog – og de kiggede på mig, som om jeg havde bedt dem om at læse hele Bibelen."

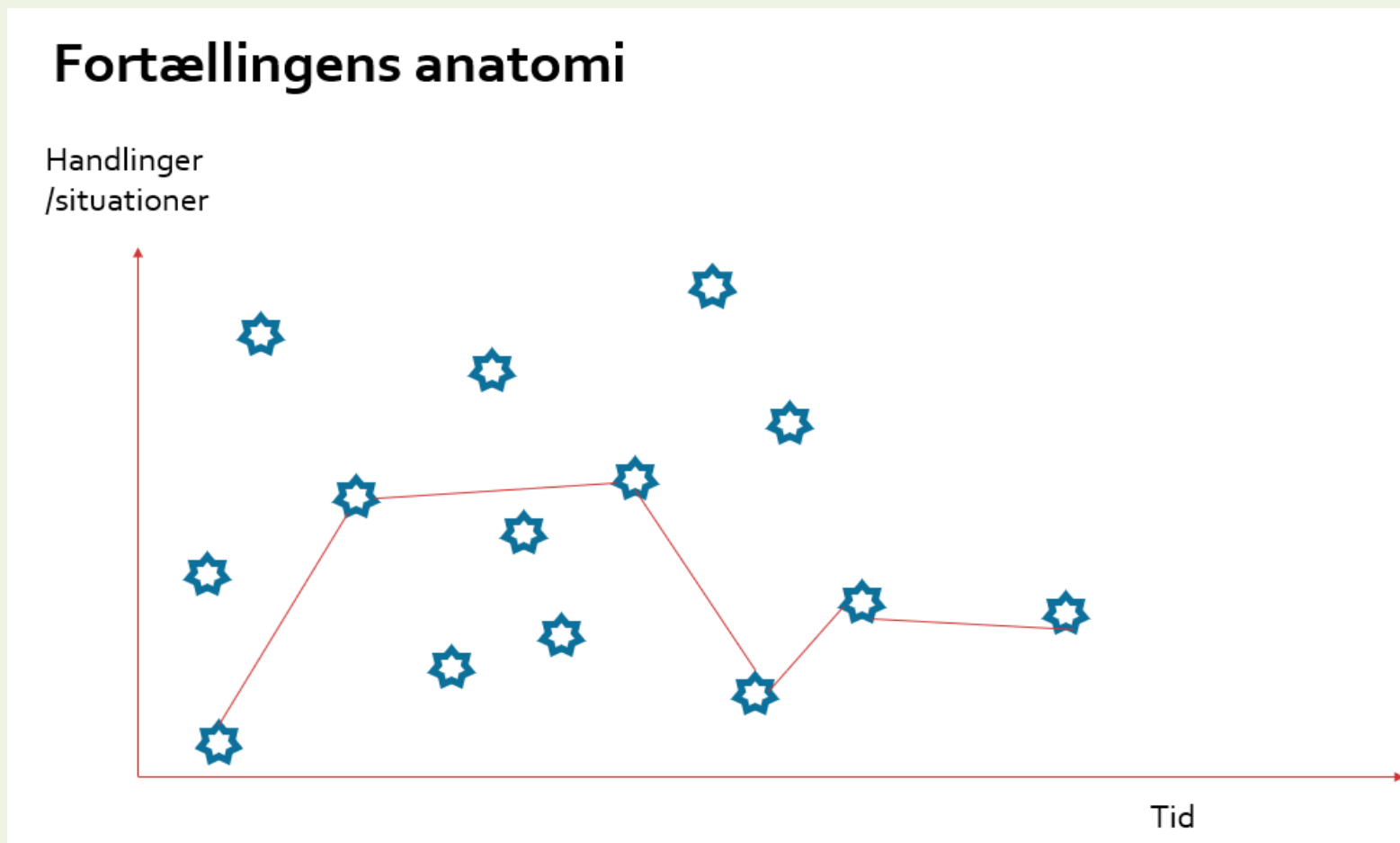
1: "Og hvis du siger 'fordybelse', så tror de, det er noget med at trykke på en app."

2: "Det er behovsudsættelse, de ikke har lært"

2: "Ha, ha, ja! Og forældrene siger bare: 'Han keder sig i skolen' – jamen det er okay at kede sig! Det er der hjernen begynder at tænke selv!"

REJS JER OP HVIS
I KAN GENKENDE
LIDT AF SAMTALEN

- Indimellem bliver bestemte **fortællinger dominerende**
- vi er enige om og bekræfter hinanden i en bestemt fortælling.

Konsensuskultur

“Du kan jo ikke gøre en gris til en væddeløbshest, vel?”

Maria Christina Secher Schmidt, Janne Hedegaard Hansen, Mette Molbæk og Charlotte Riis Jensen

utf"Schmidt 2C 20Hansen 2C 20Molb C3 A6k 2C 20Jensen 202021 20Du 20kan 20ikke 20g C3 B8re 20en 20gris 20til 20en 20v C3 A6ddel C3 B8bshest 20Professionelles 20samarbejde-1.pdf

13% Familien

1% Organisation & ledelse

6% Undervisning

80% Eleven

Vi har en særlig opgave som vejledere – tænk på Kirsten

Model 2: Procentvis fordeling af hvor ofte en problemforståelse dukker op på møder

Tal med din skuldermakker. I må bryde ind i samtalen, lige hvor I har lyst.
Hvad får I lyst til at spørge om for at **konsensusudfordre?**

1: "Altså, børn i dag har *ingen* tålmodighed. Det er den der skærmtid. De er vant til at få dopamin hvert tredje sekund til hjernen"

2: "Ja, præcis! Jeg bad 8.B om at læse to sider i en bog – og de kiggede på mig, som om jeg havde bedt dem om at læse hele bibelen."

3: "Og det er præcis det sammen i 5.a."

1: "Det er behovsudsættelse, de ikke har lært"

2: "Og hvis du siger 'fordybelse', så tror de, det er noget med at trykke på en app."

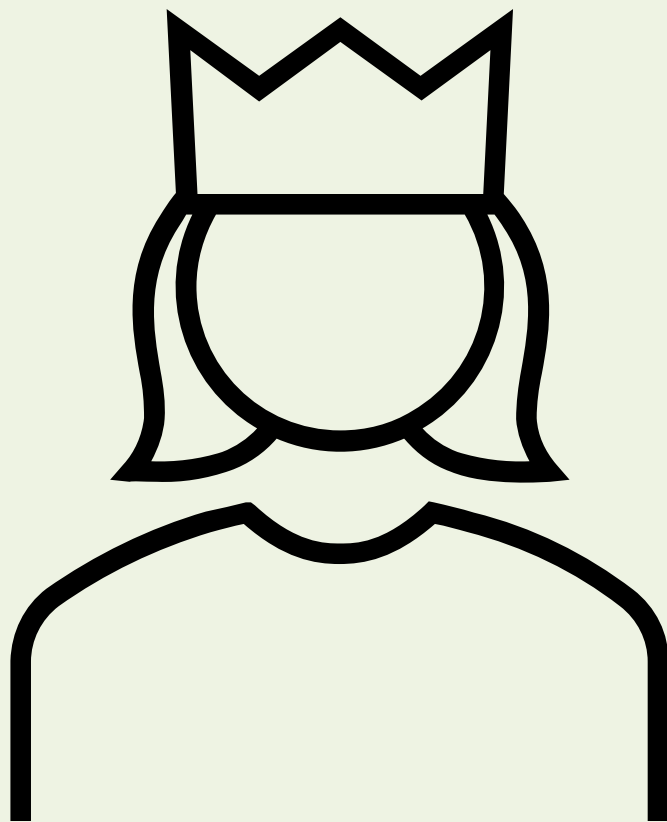
2: "Ha, ha, ja! Og forældrene siger bare: 'Han keder sig i skolen' – jamen det er okay at kede sig! Det er der hjernen begynder at tænke selv!"

cfu

Konsensusudfordring = vejledning, der skaber forandring

Det handler jo om eleverne!

Nøgleord ✨

Legalitet ✨

Legitimitet ✨

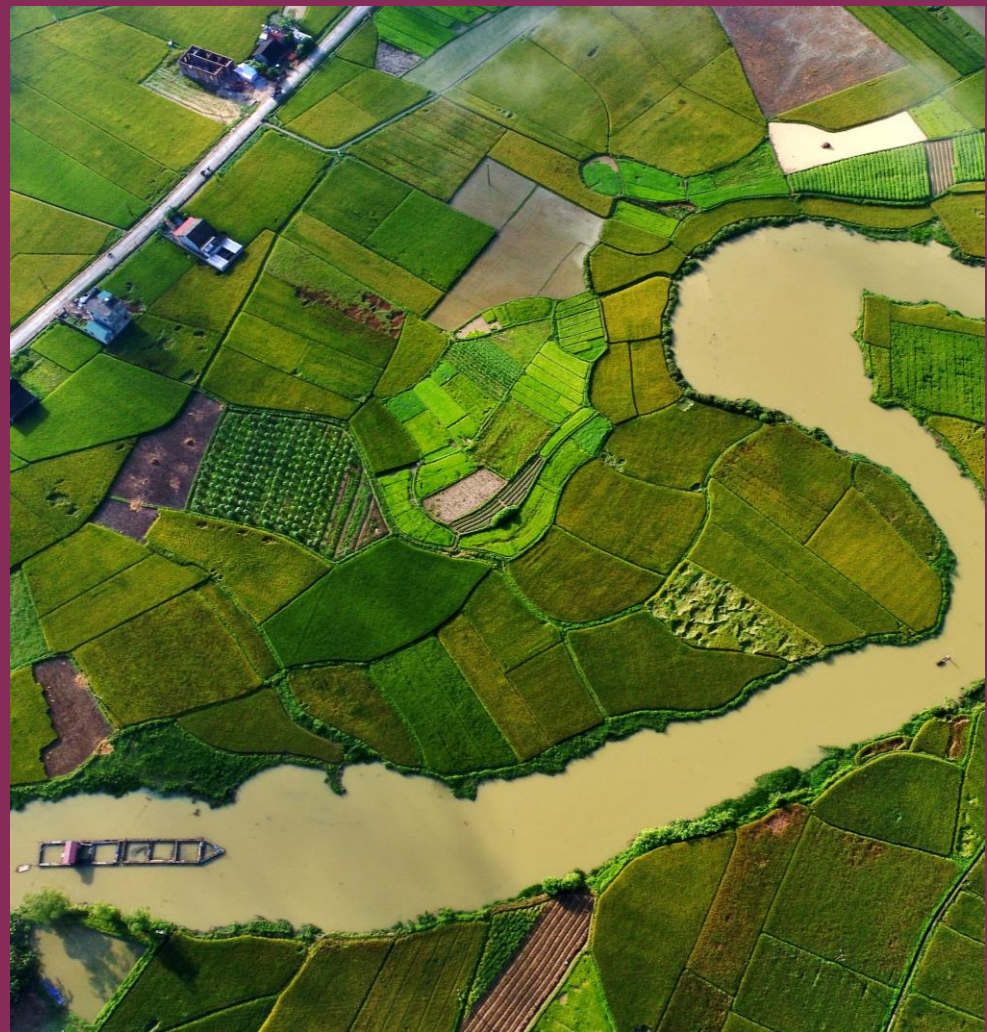
Grundkontrakt ✨

Rammekontrakt ✨

Proceskontrakt ✨

Konsensusudfordring ✨

Ydmyg spørgen

Ydmyg spørgen - to ører og en mund

(Edgar Schein, Schweizisk-amerikansk professor - organisationsudvikling)

”Her og nu ydmyghed” vi er afhængige af hinanden

”Spørg – den ædle kunst at spørge ydmygt i stedet for at belære”.

Væk fra belære- og gørekultur

Reel nysgerrighed og interesse – viser sårbarhed.

Ydmyg spørgen - nøglen til at skabe gode relationer, psykologisk tryghed og **tillid** (legitimitet)

Nedskriv 3 ting til en god middag

Den med de pæneste sko starter med at spørge YDMYGT IND i 1 min.

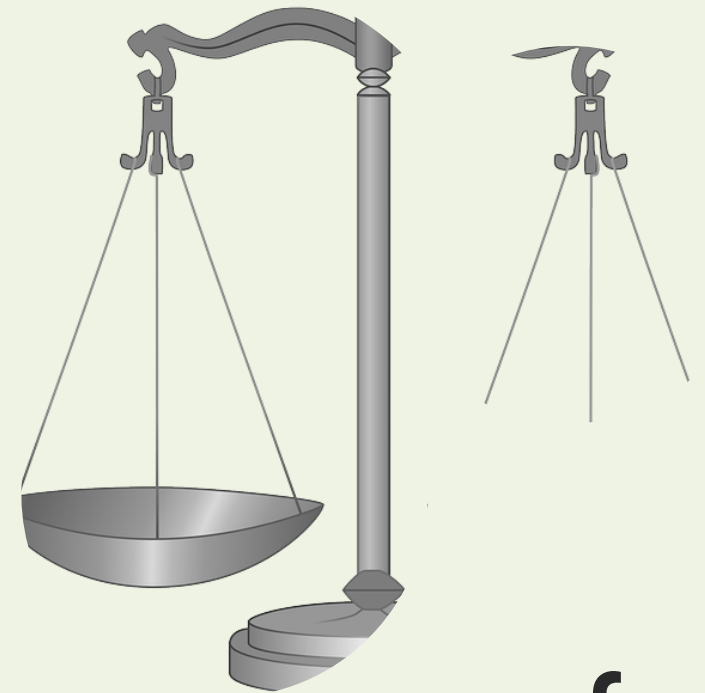
”Pliiing”

Skift – den anden spørger YDMYGT IND ind i 1 min.

Faglighed og relation i balance = professionelt samarbejde

Det handler om, hvordan vi træder ind i vores kollegaers professionelle rum med både faglig indsigt og menneskelig forståelse.

cfu

Vejledningen, der skaber
forandring i praksis

Når vi møder **modstand**
og/ eller **stilstand**

cfu

Legalitet
Legitimitet
Grundkontrakt
Rammekontrakt
Proceskontrakt
Ydmyg spørgen
Konsensusudfordre

Tak for nu og held og lykke med at *lede* udviklingen på *vej*

VEJLEDNING, DER SKABER FORANDRINGER

Af Maria Ulrik Pedersen

I denne artikel stiller jeg skarpt på, hvordan du gennem et tydeligt mandat, faglig legitimitet og bevidst samtalenavigation kan styrke din vejledningsrolle og skabe et meningsfuldt og udviklende samarbejde med dine kollegaer. Med en beskrivelse af konkrete greb og refleksionsspørgsmål bliver du gennem artiklen inviteret til at undersøge, hvordan din vejledning kan blive en drivkraft for udviklingen på din skole – til gavn for både lærere og elever.

»Nej tak til vejledning«

Vejledning kan – når den lykkes – være en kraftfuld katalysator for lærernes faglige udvikling. Alligevel kan du som vejleder opleve, at vejledningen ikke altid får den ønskede modtagelse eller betydning, selv når du møder op med et stærkt fagligt fundament og gode intentioner. Måske mærker du tøven, usikkerhed eller manglende engagement i din invitation til samarbejde, og det kan høres som et »nej tak til vejledning«.

Jeg deler her mine perspektiver på og erfaringer med, hvad der skal til for at skabe meningsfuld vejledning, hvor kollegaer kobler sig til udvikling af praksis. Der er tre nøgleord: *legalitet*, *legitimitet* og det at være *samtalenavigator*, der for mig er kernen i udvikling af egen vejledningspraksis, og som jeg vil præcisere her.

Legalitet – den vigtige grundkontrakt

Legalitet handler om det mandat, du har fået fra ledelsen. Det er en anerkendelse af, at du har noget særligt at bidrage med – noget, der kan løfte skolens udviklingsarbejde. Det mandat skal ikke blot gives, det skal også kommunikeres tydeligt til dine kollegaer. Alt for ofte bliver det formelle grundlag for vejled-

ningen ikke formidlet klart til resten af personalet. Det kan efterlade dig i en svævende position, hvor kollegaer er i tvivl om, hvorfor du træder ind i deres praksis, og hvad du forventes at bidrage med. Her kan skepsis og modstand ofte bunde i uklarhed snarere end uvilje.

Lederen spiller en central rolle. Din leder skal bogstavelig talt op på ølkassen og tydeligt kommunikere jeres grundkontrakt, som fortæller: hvad skolen ønsker at udvikle, hvorfor det udviklingsområde er vigtigt, og hvordan din vejledning understøtter denne udvikling. Det er i dialog med ledelsen og formulering af ovenstående, at *grundkontrakten* for vejledningen dannes – og uden den risikerer din vejledning at miste fodfæste og retning i praksis (Boysen & Nielsen, 2023, s. 27).

Refleksionsspørgsmål iff. at opnå legalitet

Du kan stille disse refleksionsspørgsmål til din vejledningspraksis:

- Har du legalitet som vejleder?
- Er dit mandat tydeligt for både dig selv og dine kollegaer?
- Ved du, hvad skolen vil udvikle – og hvordan du skal understøtte det?

MARIA ULRIK PEDERSEN

Pædagogisk konsulent ved CFU Absalon med særligt fokus på at kvalificere udviklende samarbejdspraksisser og at kombinere praksisnær erfaring med teori. Har en baggrund som folkeskolelærer, læsevejleder og praksisvejleder. Forfatter til materialet *SKRIV – få styr på dine tekster*, som er et materiale til uerfarne skrivere.

Tlf.: 7248 1960.
E-mail: maup@pha.dk

Vejledning

Pædagogisk LæringsCenter mellem ledelse og undervisere

<https://hansreitzel.dk/products/vejledning-bog-45696-9788702397406>

Pædagogisk vejledning

<https://www.akademisk.dk/paedagogik-0/vejledning-og-studieteknik/produkt/professionsserien/paedagogisk-vejledning>

Systemisk coaching

Hanne V. Moltke og Asbjørn Molly

Hvad bliver du
opmærksom på?

1 min. noter for dig selv
Del med din sidemakker

cfu